

מסכת נדה פרק ב

(יג,א) משנה: כל היד המרבה לבדוק בנשים, משובחת - ובאנשים, תקצץ

גמרא: גמאי שנא נשים ומאי שנא אנשים? אנשים לאו בנות הרגשה נינהו - משובחות; אנשים, דבני הרגשה נינהו, תקצץ! {אי הכי, מאי איריא מרבה?! כי לא מרבה נמי! ככי קתני "מרבה", אנשים תנא!

במה דברים אמורים? לענין שכבת זרע! אבל לענין זוב, אף הוא משובח כנשים. ואפילו לענין שכבת זרע, אם בא לבדוק בצרור או בחרס, בודק {ובמטלית לא?! והתניא: בודק עצמו במטלית ובכל דבר שרוצה?! כדאמר **אביי**: במטלית עבה - הכא נמי, במטלית עבה!

והיכא איתמר דאביי? אהא דתנן: היה אוכל בתרומה, והרגיש שנזדעזעו איבריו, אוחז באמתו ובוֹלע את התרומה! {אוּחז?! והתניא: **רבי אליעזר** אומר: כל האוחז באמתו ומשתין, כאילו מביא מבול לעולם?! אומר **אביי**: במטלית עבה! <<**רבא** אמר: אפילו תימא במטלית רכה - כיון דעקר, עקר! %ואביי חייש דלמא אתי לאוסופי %ורבא לא חייש דלמא אתי לאוסופי {ולא?! והתניא: הא, למה זה דומה? לנותן אצבע בעין, שכל זמן שאצבע בעין, עין מדמעת וחוזרת ומדמעת?! אורבא: כל אחמומי והדר אחמומי בשעתיה, לא שכיח!

גופא: **ר' אליעזר** אומר: כל האוחז באמה ומשתין, כאילו מביא מבול לעולם. אמרו לו לרבי אליעזר: גוהלא נצוצות נתזין על רגליו, ונראה ככרות שפכה, ונמצא מוציא לעז על בניו שהן ממזרים?! אמר להן: מוטב שיוציא לעז על בניו שהן ממזרים, ואל יעשה עצמו רשע שעה אחת לפני המקום!

תניא אידך: אמר להן **רבי אליעזר לחכמים**: אפשר יעמוד אדם במקום גבוה וישתין, או ישתין בעפר תיחוח, ואל יעשה עצמו רשע שעה אחת לפני המקום! גי הי אמר להו ברישא? ^ אילימא קמייתא אמר להו ברישא, בתר דאמר להו איסורא, הדר אמר להו תקנתא?! ~אלא הא אמר להו ברישא, ואמרו ליה: גי אין לו מקום גבוה ועפר תיחוח, מאי? אמר להן: מוטב שיוציא לעז על בניו, ואל יעשה עצמו רשע שעה אחת לפני המקום!

גוכל כך למה? <מפני שמוציא שכבת זרע לבטלה! דאמר **ר' יוחנן**: כל המוציא שכבת זרע לבטלה, חייב מיתה, שנאמר: (בראשית לח) "וירע בעיני ה' אשר עשה, וימת גם אותו" <<**רבי יצחק ורבי אמי**

מחברת נדה - ב

אמרי: כאילו שופך דמים, שנאמר: (ישעיהו נז) "הנחמים באלים תחת כל עץ רענן שוחטי שוחטי הילדים בנחלים תחת סעיפי הסלעים" אל תקרי "שוחטי" אלא "סוחטי"! **רב! אסי** אמר: כאילו עובד עבודה זרה - כתיב הכא: "תחת כל עץ רענן", וכתוב התם: (דברים יב) "על ההרים הרמים ותחת כל עץ רענן"

רב יהודה ושמואל הוו קיימי האיגרא דבי כנישתא דשף, ויתיב בנהרדעא. אמר ליה **רב יהודה לשמואל**: צריך אני להשתין! אמר ליה: שיננא! אחוז באמתך והשתן לחוץ! - {היכי עביד הכי?! והתניא: **ר' אליעזר** אומר: כל האוחז באמתו ומשתין, כאילו מביא מבול לעולם?! <אמר **אביי**: עשאו כבולשת, דתנן: בולשת שנכנס לעיר, בשעת שלום חביות פתוחות אסורות, סתומות מותרות - בשעת מלחמה, אלו ואלו מותרות, לפי שאין להן פנאי לנסך - אלמא, דכיון דבעיתי, לא אתי לנסוכי - הכא נמי, כיון דבעיתי, לא אתי להרהורי גוהכא, מאי ביעתותא איכא? <איבעית, אימא: ביעתותא דליליא ודאיגרא

<<ואיבעית, אימא: ביעתותא דרביה

<<<ואיבעית, אימא: ביעתותא דשכינה

<<<<ואיבעית, אימא: אימתא דמריה עליה, דקרי **שמואל** עליה: "אין זה ילוד אשה!"

<<<<<ואיבעית, אימא: נשוי הוה. דאמר **רב נחמן**: אם היה נשוי, מותר

<<<<<<ואיבעית, אימא: כי הא אורי ליה: דתני **אבא בריה דרבי בנימין בר חייא**: אבל מסייע בביצים מלמטה

<<<<<<<ואיבעית, אימא: כי הא אורי ליה: דאמר **רבי אבהו** אמר **רבי יוחנן**: גבול יש לו: מעטרה ולמטה, מותר - (**יגב**) מעטרה ולמעלה, אסור

אמר **רב**: המקשה עצמו לדעת, יהא בנדוי # {ולמא: "אסור"!} <דקמגרי יצר הרע אנפשיה! # **ורבי אמי** אמר: נקרא "עברייך"! - שכך אומנתו של יצר הרע: היום אומר לו: "עשה כך!", ולמחר אומר לו: "עשה כך!", ולמחר אומר לו: "לך, עבוד עבודה זרה!", והולך ועובד!

איכא דאמרי: אמר **רבי אמי**: כל המביא עצמו לידי הרהור, אין מכניסין אותו במחיצתו של הקב"ה - כתיב הכא: (בראשית לח)

1 כד לפננו, אבל נל"ד שצ"ל: "רבי"

מחברת נדה - ב

"וירע בעיני ה' ", וכתוב התם: (תהלים ה) "כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע"

ואמר ר' אלעזר: מאי דכתיב: (ישעיהו א) "ידיכם דמים מלאו"? אלו המנאפים ביד! תנא דבי רבי ישמעאל: (שמות כ) "לא תנאף" - לא תהא בך ניאוף, בין ביד בין ברגל

תנו רבנן: הגרים והמשחקין בתינוקות, מעכבין את המשיח {בשלמא גרים, כדר' חלבו, דאמר ר' חלבו: קשין גרים לישראל כספחת - אלא משחקין בתנוקות, מאי היא?! ^ אילימא משכב זכור - בני סקילה נינהו! ^ אלא דרך אברים - בני מבול נינהו! אלא דנסיבי קטנות דלאו בנות אולודי נינהו! דאמר ר' יוסי: אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, שנאמר: (ישעיהו נז) "כי רוח מלפני יעטוף ונשמות אני עשיתי"

באנשים תקצץ -- גאיבעיא להו: דינא תנן או לטותא תנן? - גדינא תנן - כי הא דרב הונא קץ ידא? או לטותא תנן?

אתא שמע: דתניא: רבי טרפון אומר: יד לאמה תקצץ - ידו על טבורו! אמרו לו²: וזהלא כריסו נבקעת?! אמר להן: מוטב תבקע כריסו, ואל ירד לבאר שחת! ~אי אמרת בשלמא, דינא תנן, היינו דאמרי: "זהלא כריסו נבקעת?!" - אלא אי אמרת לטותא תנן, מאי כריסו נבקעת?! - ^ אלא מאי? דינא תנן?! - לא סגי דלאו על טבורו?! אלא הכי קאמר רבי טרפון: כל המכניס ידו למטה מטבורו, תקצץ! אמרו לו לרבי טרפון: ישב לו קוץ בכריסו, לא יטלנו?! אמר להן: לא! זהלא כריסו נבקעת?! אמר להן: מוטב תבקע כריסו, ולא ירד לבאר שחת!

משנה: החרשת, והשוטה, והסומא, ושנטרפה דעתה - אם יש להן פקחות, מתקנות אותן, והן אוכלות בתרומה

גמרא: {חרשת, איהי תבדוק לנפשה?! דתניא: אמר רבי: חרשת היתה בשכונתינו - לא דיה שבדקת לעצמה, אלא שחברותיה רואות ומראות לה! אהתם במדברת ואינה שומעת - הכא בשאינה מדברת ואינה שומעת! כדתנן: חרש שדברו חכמים בכל מקום, אינו שומע ואינו מדבר

2 לפננו נוסף כאן: "ישב לו קוץ בכריסו לא יטלנו א"ל לא"

מחברת נדה - ב

הסומא -- {איהי תבדוק לנפשה, ותיחזי לחבירתה?!} אמר ר' יוסי
ברבי חנינא: סומא אינה משנה!

ושנטרפה דעתה -- {היינו שוטה?!} אשנטרפה דעתה מחמת חולי!
תנו רבנן: כהן שוטה, מטבילין אותו ומאכילין אותו תרומה לערב,
ומשמרין אותו שלא יישן. ישן, טמא - לא ישן, טהור. **רבי אליעזר**
ברבי צדוק אומר: עושין לו כיס של עור {אמרו לו: כל שכן שמביא
לידי חימום!} אמר להן: לדבריכם, שוטה אין לו תקנה! {אמרו לו:
לדברינו, ישן טמא - לא ישן, טהור - לדבריך, שמא יראה טפה
כחרדל ותבלע בכיס!

תנא: משום **רבי אלעזר** אמרו: עושין לו כיס של מתכת ~ אמר
אביי: ושל נחשת, כדתניא: **רבי יהודה** אומר: רואין אותן גבעולין
של אזוב כאילו הן של נחשת

אמר **רב פפא:** שמע מינה: מכנסים אסורים {והכתיב: (שמות כח)
"ועשה להם מכנסי בד לכסות בשר ערוה"!} אהוא כדתניא:
מכנסי כהנים, למה הן דומין? כמין פמלניא של פרשים - למעלה
עד מתנים. למטה עד ירכים. ויש להם שנצים, ואין להם לא בית
הנקב ולא בית הערוה!

אמר **אביי: (יד, א)** רוכבי גמלים אסורין לאכול בתרומה. תניא נמי
הכי: רוכבי גמלים, כולם רשעים; הספנים, כולם צדיקים; החמרים,
מהן רשעים מהן צדיקים - איכא דאמרי: הא דמכף, הא דלא
מכף. ואיכא דאמרי: הא דמטרטין, הא דלא מטרטין

ר' יהושע בן לוי לייט אמאן דגני אפרקיד {איני! והאמר **רב יוסף:**
פרקדן, לא יקרא קרית שמע - קרית שמע הוא דלא יקרא - הא
מגנא, שפיר דמי! אלענין מגנא, כי מצלי שפיר דמי - לענין קריאת
שמע, כי מצלי אסור {והא ר' יוחנן מצלי וקרי קריאת שמע!
אשאני רבי יוחנן, דבעל בשר הוה!

משנה: דרך בנות ישראל משמשות בשני עדים, אחד לו ואחד לה.
והצנועות מתקנות שלישי לתקן את הבית. נמצא על שלו - טמאין
וחייבין קרבן; נמצא על שלה אותיום - טמאין וחייבין בקרבן;
נמצא על שלה לאחר זמן - טמאין מספק, ופטורים מן הקרבן.
איזהו אחר זמן? כדי שתירד מן המטה ותדיח פניה! ואחר כך,
מטמאה מעת לעת, ואינה מטמאה את בועלה. **ר' עקיבא** אומר:
אף מטמאה את בועלה. מודים חכמים לרבי עקיבא ברואה כתם,
שמטמאה את בועלה

מחברת נדה - ב

גמרא: {וניחוש דלמא דם מאכולת הוא?!} אמר **רבי זירא:** אותו מקום בדוק הוא אצל מאכולת! <ואיכא דאמרי: דחוק הוא אצל מאכולת! > מאי בינייהו? איכא בינייהו דאשתכח מאכולת רצופה - להך לישנא דאמר בדוק הוא, הא מעלמא אתאי; להך לישנא דאמר דחוק הוא, אימא: שמש רצפה!

אתמר: בדקה בעד הבדוק לה וטחתו בירכה, ולמחר מצאה עליה דם - אמר **רב:** טמאה נדה {אמר ליה **רב שימי בר חייא:** והא "חוששת" אמרת לן!}

איתמר נמי: אמר **שמואל:** טמאה נדה. וכן מורין בי מדרשא: טמאה נדה

אתמר: בדקה בעד שאינו בדוק לה, והניחתו בקופסא, ולמחר מצאה עליו דם - אמר **ר' יוסף:** כל ימיו של **ר' חייא** טימא, ולעת זקנתו טיהר

& איבעיא להו: היכי קאמר: כל ימיו טימא משום נדה, ולעת זקנתו טיהר משום נדה וטימא משום כתם? או דלמא: כל ימיו טימא משום כתם, ולעת זקנתו טיהר מולא כלום?

אתא שמע: דתניא: בדקה בעד שאינו בדוק לה, והניחתו בקופסא, ולמחר מצאה עליו דם - **רבי** אומר: טמאה משום נדה, ו**רבי חייא** אמר: טמאה משום כתם. (**ידב**) אמר לו **ר' חייא:** &אי אתה מודה שצריכה כגריס ועוד?! אמר ליה: אבל! אמר לו: &אם כן, אף אתה עשיתו כתם?! אורבי סבר: בעינן כגריס ועוד, לאפוקי מדם מאכולת. וכיון דנפק לה מדם מאכולת, ודאי מגופה אתא ~מאי? לאו בזקנתו קאי - הא בילדותו, טימא משום נדה! - שמע מינה!

משתבח ליה רבי לרבי ישמעאל ברבי יוסי, ברבי חמא בר ביסא, דאדם גדול הוא. אמר לו: לכשיבא לידך, הביאהו לידי! כי אתא, אמר ליה: בעי מינאי מילתא! בעא מיניה: &בדקה בעד שאינו בדוק לה, והניחתו בקופסא, ולמחר מצאה עליו דם - מהו? אמר לו: &כדברי אבא אימא לך, או כדברי רבי אימא לך? אמר ליה: כדברי רבי אימא לי! - אמר רבי ישמעאל: &זהו שאומרין עליו דאדם גדול הוא?! היאך מניחין דברי הרב ושומעין דברי התלמיד?! %ור' חמא בר ביסא סבר: רבי ריש מתיבתא הוא, ושכיחי רבנן קמיה, ומחדדי שמעתתיה

&מאי רבי ומאי רבי יוסי? אמר **רב אדא בר מתנא:** תנא: **רבי** מטמא ו**רבי יוסי** מטהר. ואמר **רבי זירא:** כשטימא רבי, כר' מאיר.

מחברת נדה - ב

וכשטיהר רבי יוסי, לעצמו טיהר. דתניא: האשה שהיתה עושה צרכיה, וראתה דם - ר' מאיר אומר: אם עומדת, טמאה - אם יושבת, טהורה. רבי יוסי אומר: בין כך ובין כך, טהורה! {אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי: והא אמר ר' יוסי בר' חנינא: כשטימא ר' מאיר, לא טימא אלא משום כתם. ואילו רבי, משום נדה קאמר! אמר ליה: אנן, הכי קאמרינן: כי איתמר ההיא, משום נדה איתמר!}

נמצא על שלה אותיום - טמאין וחייבין בקרבן -- תנו רבנן: איזהו שיעור וסת? משל לשמש ועד, שעומדין בצד המשקוף. ביציאת שמש, נכנס עד - הוי וסת שאמרו לקינות, אבל לא לבדיקה

נמצא על שלה לאחר זמן - טמאין מספק, ופטורים מן הקרבן -- תנא: וחייבין אשם תלוי; ותנא דידן, מאי טעמא? אבעינן חתיכה משתי חתיכות!

איזהו אחר זמן? כדי שתירד מן המטה ותדיח פניה! ואחר כך, מטמאה מעת לעת, ואינה מטמאה את בועלה. ר' עקיבא אומר: אף מטמאה את בועלה. מודים חכמים לרבי עקיבא ברואה כתם, שמטמאה את בועלה -- {ורמינהי: איזהו אחר זמן? פירש ר' אליעזר ברבי צדוק: כדי שתושיט ידה תחת הכר או תחת הכסת ותטול עד ותבדוק בו!} אמר רב חסדא: מאי "אחר"? אחר אחר! {והא קתני עלה: נמצא על שלה לאחר זמן, טמאין מספק ופטורין מן הקרבן. איזהו אחר זמן? כדי שתירד מן המטה ותדיח פניה!} אהכי קאמר: איזהו אחר זמן? כדי שתושיט ידה לתחת הכר או לתחת הכסת ותטול עד ותבדוק בו. וכדי שתירד מן המטה ותדיח את פניה, מחלוקת ר' עקיבא וחכמים! {והא "אחר כך" קתני!} אהכי קאמר: וזהו "אחר כך" שנחלקו ר' עקיבא וחכמים!

אמר ר' אשי: אידי ואידי חד שיעורא הוא. עד בידה - כדי שתירד מן המטה ותדיח את פניה; אין עד בידה - כדי שתושיט ידה לתחת הכר או לתחת הכסת, ותטול עד ותבדוק בו!

{מיתבי: איזהו אחר זמן? - דבר זה שאל רבי אלעזר ברבי צדוק לפני חכמים באושא, ואמר להם: (טו, א) {שמא כרבי עקיבא אתם אומרים, שמטמאה את בועלה? אמרו לו: לא שמענו! אמר להם: כך פרשו חכמים ביבנה: לא שהתה כדי שתירד מן המטה ותדיח את פניה, תוך זמן הוא זה, וטמאין מספק, ופטורין מקרבן, וחייבין באשם תלוי; שהתה כדי שתירד מן המטה ותדיח את פניה,

מחברת נדה - ב

אחר הזמן הוא זה. וכן, כששהתה מעת לעת ומפקידה לפקידה, בועלה מטמא משום מגע ואינו מטמא משום בועל. **רבי עקיבא** אומר: אף מטמא משום בועל. **רבי יהודה בנו של רבן יוחנן בן זכאי** אומר: בעלה נכנס להיכל ומקטיר קטורת

~בשלמא לרב חסדא - היינו דמטהרי רבנן - אלא לרב אשי, אמאי מטהרי רבנן?! וכי תימא: דאין עד בידה - האי "עד בידה" ו"אין עד בידה" מיבעי ליה! - קשיא!

רבי יהודה בנו של רבן יוחנן בן זכאי אומר: בעלה נכנס להיכל ומקטיר קטורת -- {ותיפוק ליה, דהוה נוגע במעת לעת שבנדה?!} אהוא דאמר כשמאי, דאמר: כל הנשים דיין שעתן! {ותיפוק ליה דהוה בעל קרי?!} אבשלא גמר ביאתו!

ומודים חכמים לרבי עקיבא ברואה כתם -- אמר **רב**: למפרע, ורבי מאיר היא. ו**שמואל** אמר: מכאן ולהבא, ורבנן היא

{מכאן ולהבא - פשיטא! כמהו דתימא? הואיל ומעת לעת דרבנן, וכתמים דרבנן, מה מעת לעת, לא מטמאה את בועלה, אף כתמים, לא מטמאה את בועלה - קא משמע לן!} ואימא: הכי נמי?! אהתם, אין שור שחוט לפניך - הכא, יש שור שחוט לפניך! וכן אמר **ריש לקיש**: למפרע, ורבי מאיר היא. **רבי יוחנן** אמר: מכאן ולהבא, ורבנן היא

משנה: כל הנשים בחזקת טהרה לבעליהן. הבאין מן הדרך, נשיהן להן בחזקת טהרה

גמרא: למה ליה למתני הבאין מן הדרך? אסלקא דעתך אמינא: הני מילי היכא דאיתיה במתא, דרמיא אנפשה ובדקה - אבל היכא דליתא במתא, דלא רמיא אנפשה, לא - קא משמע לן!

אמר **ריש לקיש** משום **רבי יהודה נשיאה**: והוא שבא ומצאה בתוך ימי עונתה

אמר **רב הונא**: לא שנו אלא שאין לה וסת - אבל יש לה וסת, אסור לשמש

{כלפי לייא?! אדרבה! איפכא מסתברא: אין לה וסת, אימא חזאי - יש לה וסת, וסת קביע לה!} ~אלא אי איתמר, הכי איתמר: אמר **רב הונא**: לא שנו אלא שלא הגיע שעת וסתה - אבל הגיע שעת וסתה, אסורה - קסבר: וסתות דאורייתא. **רבה בר חנה** אמר:

מחברת נדה - ב

אפילו הגיע שעת וסתה נמי מותרת - קסבר: וסתות דרבנן
רב אשי מתני הכי: אמר **רב הונא**: (טו,ב) לא שנו אלא שאין לה
וסת לימים, אלא יש לה וסת לימים ולקפיצות - כיון דבמעשה
תליא מילתא, אימא: לא קפיץ ולא חזאי - אבל יש לה וסת
לימים, אסורה לשמש - קסבר: וסתות דאורייתא. **רבה בר בר**
חנה אמר: אפילו יש לה וסת לימים, מותרת - קסבר: וסתות
דרבנן

אמר **רב שמואל** משמיה **דרבי יוחנן**: אשה שיש לה וסת, בעלה
מחשב ימי וסתה ובא עליה

אמר ליה **רב שמואל בר ייבא לרבי אבא**: ואמר רבי יוחנן אפילו
ילדה, דבזיזא למטבל?! אמר ליה: ואטו ודאי ראתה, מי אמר
רבי יוחנן?! - אימר דאמר רבי יוחנן, ספק ראתה ספק לא ראתה
- ואם תמצא לומר ראתה, אימא טבלה - אבל ודאי ראתה, מי
ימר דטבלה?! הוה ליה ספק וודאי, ואין ספק מוציא מידי ודאי!

{ולא?! והתניא: חבר שמת, והניח מגורה מלאה פירות - אפילו הן
בני יומן, הרי הן בחזקת מתוקנין - והא הכא, ודאי טבל, ספק
מעושר ספק אינו מעושר, וקאתי ספק ומוציא מידי ודאי?! אהתם
ודאי וודאי הוא, כדרב חנינא חוזאה, דאמר **רב חנינא חוזאה**:
חזקה על חבר שאינו מוציא מתחת ידו דבר שאינו מתוקן!
<אויבעית, אימא: ספק וספק הוא, וכדרבי אושעיא, דאמר ר'
אושעיא: מערים אדם על תבואתו, ומכניסה במוץ שלה, כדי
שתהא בהמתו אוכלת, ופטורה מן המעשר

{ואכתי, אין ספק מוציא מידי ודאי?! והתניא: מעשה בשפחתו של
מסיק אחד ברימון, שהטילה נפל לבור, ובא כהן והציץ בו לידע
אם זכר אם נקבה - ובא מעשה לפני חכמים וטהרוהו, מפני
שחולדה וברדלס מצויים שם - והא הכא, דודאי הטילה נפל, ספק
גררוהו ספק לא גררוהו, וקאתי ספק ומוציא מידי ודאי! אלא
תימא "הטילה נפל לבור" אלא אימא (טז,א) "כמין נפל"! {והא:
"לידע אם זכר אם נקבה" קתני?! אהכי קאמר: ובא כהן והציץ בו,
לידע אם נפל הפילה אם רוח הפילה, ואם תימצי לומר נפל
הפילה, לידע אם זכר אם נקבה! <אויבעית, אימא: כיון דחולדה
וברדלס מצויים שם, ודאי גררוהו!

בעו מיניה **מרב נחמן**: וסתות דאורייתא או דרבנן? אמר להו:
מדאמר **הונא** חברין משמיה **דרב**: אשה שיש לה וסת, והגיע שעת
וסתה ולא בדקה, ולבסוף ראתה, חוששת לוסתה וחוששת

מחברת נדה - ב

לראייתה - אלמא וסתות דאורייתא!

איכא דאמרי: הכי קאמר להו: טעמא דראתה - הא לא ראתה,
אין חוששין - אלמא וסתות דרבנן

איתמר: אשה שיש לה וסת, והגיע שעת וסתה ולא בדקה, ולבסוף
בדקה - אמר **רב**: בדקה ומצאת טמאה, טמאה; טהורה, טהורה.
ושמואל אמר: אפילו בדקה ומצאת טהורה, נמי טמאה, מפני
שאורח בזמנו בא

^ לימא: בוסתות קמיפלגי - דמר סבר דאורייתא, ומר סבר
דרבנן! אמר **ר' זירא**: דכולי עלמא וסתות דאורייתא - כאן
שבדקה עצמה כשיעור וסת, כאן שלא בדקה עצמה כשיעור וסת
<<**ר' נחמן בר יצחק** אמר: בוסתות גופייהו קמיפלגי - דמר סבר
וסתות דאורייתא, ומר סבר וסתות דרבנן

אמר **רב ששת**: כתנאי: **ר' אליעזר** אומר: טמאה נדה, **ורבי יהושע**
אומר: תבדק ~ והני תנאי כי הני תנאי, דתניא: **רבי מאיר** אומר:
טמאה נדה, **וחכמים** אומרים: תבדק

אמר **אביי**: אף אנן נמי תנינא, דתנן: **ר' מאיר** אומר: אם היתה
במחבא, והגיע שעת וסתה ולא בדקה, טהורה, שחרדה מסלקת
את הדמים - טעמא דאיכא חרדה - הא ליכא חרדה, טמאה -
אלמא וסתות דאורייתא!

^ לימא: הני תנאי בהא נמי פליגי, דתניא: הרואה דם מחמת
מכה, אפילו בתוך ימי נדתה, טהורה, דברי **רבן שמעון בן גמליאל**.
רבי אומר: אם יש לה וסת, חוששת לוסתה ~ מאי? לאו בהא
קמיפלגי, דמר סבר וסתות דאורייתא ומר סבר וסתות דרבנן?!
<אמר **רבינא**: לא! דכולי עלמא וסתות דרבנן, והכא במקור
מקומו טמא קמיפלגי. רבן שמעון בן גמליאל סבר: אשה טהורה,
ודם טמא, דקאתי דרך מקור. ואמר ליה רבי: אי חיישת לוסת,
אשה נמי טמאה - ואי לא חיישת לוסת, מקור מקומו טהור הוא!

משנה: **בית שמאי** אומרים: צריכה שני עדים על כל תשמיש
ותשמיש, או תשמש לאור הנר. **בית הלל** אומרים: דיה בשני עדים
כל הלילה

(טז, ב) גמרא: תנו רבנן: אף על פי שאמרו המשמש מטתו לאור
הנר הרי זה מגונה, **בית שמאי** אומרים: צריכה שני עדים על כל
תשמיש, או תשמש לאור הנר, **ובית הלל** אומרים: דיה בשני עדים

כל הלילה

תניא: אמרו להם **בית שמאי לבית הלל**: ג; לדבריכם, ליחוש שמא תראה טיפת דם כחרדל בביאה ראשונה, ותחפנה שכבת זרע בביאה שניה?! <אמרו להם **בית הלל**: אף לדבריכם, ליחוש עד שהרוק בתוך הפה, שמא נימוק והולך לו?! > אמרו להם: לפי שאינו דומה נימוק פעם אחת לנימוק שתי פעמים!

תניא: אמר **ר' יהושע**: רואה אני את דברי בית שמאי. אמרו לו תלמידיו: רבי! כמה הארכת עלינו! אמר להם: מוטב שאאריך עליכם בעולם הזה, כדי שיאריכו ימיכם לעולם הבא!

אמר **ר' זירא**: מדברי כולם נלמד: בעל נפש לא יבעול וישנה

רבא אמר: בועל ושונה! - כי תניא ההיא, לטהרות! - תניא נמי הכי: במה דברים אמורים? לטהרות! - אבל לבעלה, מותרת! ובמה דברים אמורים? שהניחה בחזקת טהרה - אבל הניחה בחזקת טמאה, לעולם היא בחזקתה עד שתאמר לו: "טהורה אני"

אמר **ר' אבא** אמר **ר' חייא בר אשי** אמר **רב**: בדקה בעד ואבד, אסורה לשמש עד שתבדוק {מתקיף לה **ר' אילא**: אילו איתא, מי לא משמשה ואף על גב דלא ידעה - השתא נמי תשמש! <אמר ליה **רבא**: זו מוכיחה קיים, וזו אין מוכיחה קיים!

אמר **ר' יוחנן**: אסור לאדם שישמש מטתו ביום³ ג; מאי קרא? <שנאמר: (איוב ג) "יאבד יום אולד בו והלילה אמר הורה גבר" - לילה ניתן להריון, ויום לא ניתן להריון! <<**ריש לקיש** אמר: מהכא: (משלי יט) "בוזה דרכיו ימות!"

{וריש לקיש, האי קרא דר' יוחנן, מאי דריש ביה? <מבעי ליה לכדדריש רבי חנינא בר פפא, דדריש **ר' חנינא בר פפא**: אותו מלאך הממונה על ההריון, "לילה" שמו. ונוטל טפה ומעמידה לפני הקב"ה, ואומר לפניו: "רבש"ע! טפה זו, מה תהא עליה? גבור או חלש? חכם או טיפש? עשיר או עני?" - ואילו "רשע או צדיק" לא קאמר! - כדר' חנינא, דאמר **ר' חנינא**: הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, שנאמר: (דברים י) "ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך" %ור' יוחנן: אם כן, נכתוב קרא: "גבר הורה" - מאי "הורה גבר"? לילה ניתן להריון, ויום לא ניתן להריון!

3 לפננו נוסף: "אמר רב המנונא"

מחברת נדה - ב

{זר' יוחנן, האי קרא דריש לקיש, מאי דריש ביה? כמבעי ליה לכדכתיב בספר בן סירא: "שלשה שנאתי וארבעה לא אהבתי - שר הנרגל בבית המשתאות - ואמרי לה: שר הנרגן - ואמרי לה שר הנרגז, והמושיב שבת במרומי קרת, והאוחז באמה ומשתין מים, והנכנס לבית חבירו פתאום". אמר רבי יוחנן: ואפילו לביתו!

אמר רבי שמעון בן יוחאי: ארבעה דברים, הקב"ה שונאן, ואני איני אוהבן: הנכנס לביתו פתאום - ואין צריך לומר לבית חבירו; והאוחז באמה ומשתין מים; (יז,א) ומשתין מים ערום לפני מטתו; והמשמש מטתו בפני כל חי

אמר ליה רב יהודה לשמואל: ואפילו לפני עכברים?! אמר ליה: שיננא! לא! אלא כגון של בית פלוני, שמשמשין מטותיהן בפני עבדיהם ושפחותיהם! ואינהו, מאי דרוש? <בראשית כב> "שבו לכם פה עם החמור" - עם הדומה לחמור

רבה בר רב הונא מקרקש זגי דכילתא. **אביי** באלי דידי. **רבא** באלי פרוחי

אמר ר' שמעון בן יוחי: חמשה דברים הן, שהעושה אותן מתחייב בנפשו, ודמו בראשו: האוכל שום קלוף, ובצל קלוף, וביצה קלופה. והשותה משקין מזוגין שעבר עליהן הלילה. והלך בבית הקברות. והנוטל צפרניו וזורקן לרשות הרבים. והמקיז דם ומשמש מטתו

האוכל שום קלוף, ובצל קלוף, וביצה קלופה - ואף על גב דמנחי בסילתא, ומציירי, וחתימי, רוח רעה שורה עליהן. ולא אמרן אלא דלא שייר בהן עיקרן או קליפתן - אבל שייר בהן עיקרן או קליפתן, לית לן בה

והשותה משקין מזוגין שעבר עליהן הלילה - אמר רב יהודה אמר שמואל: והוא שלנו בכלי מתכות. אמר רב פפא: וכלי נתר ככלי מתכות דמו. וכן אמר רבי יוחנן: והוא שלנו בכלי מתכות. וכלי נתר ככלי מתכות דמו

והלך בבית הקברות - כדי שתשרה עליו רוח טומאה - זימנין דמסכנין ליה

והנוטל צפרניו וזורקן לרשות הרבים - מפני שאשה מעוברת עוברת עליהן, ומפלת. ולא אמרן אלא דשקיל בגנוסטרין, ולא אמרן אלא דשקיל דידיה ודכרעיה, ולא אמרן אלא דלא גז מידי בתרייהו - אבל גז מידי בתרייהו, לית לן בה #ולא היא! לכולה מילתא חיישינן!

תנו רבנן: שלשה דברים נאמרו בצפרנים: שורפן חסיד; קוברן

צדיק; זורקן רשע

והמקיז דם ומשמש מטתו - דאמר מר: מקיז דם ומשמש מטתו, הויין לו בנים ויתקין; הקיזו שניהם ושמשו, הויין לו בנים בעלי ראתן. אמר **רב**: ולא אמרן אלא דלא טעים מידי, אבל טעים מידי, לית לן בה

אמר **רב חסדא**: אסור לו לאדם שישמש מטתו ביום, שנאמר: (ויקרא יט) "ואהבת לרעך כמוך" ;מאי משמע? אמר **אביי**: שמא יראה בה דבר מגונה, ותתגנה עליו

אמר **רב הונא**: ישראל קדושים הם, ואין משמשין מטותיהן ביום. אמר **רבא**: ואם היה בית אפל, מותר. ותלמיד חכם מאפיל בכסותו ומשמש {תנן: או תשמש לאור הנר?!} **אימא**: תבדוק לאור הנר!

{תא שמע: אף על פי שאמרו: המשמש מטתו לאור הנר, הרי זה מגונה?!} **אימא**: הבדק מטתו לאור הנר, הרי זה מגונה!

{תא שמע: ושל בית מונבז המלך היו עושין שלשה דברים, ומזכירין אותן לשבח: היו משמשין מטותיהם ביום, ובודקין מטותיהם במילא פרהבא, ונוהגין טומאה וטהרה בשלגים ~קתני מיהא: משמשין מטותיהן ביום?!} **אימא** בודקין מטותיהם ביום! הכי נמי מסתברא! דאי סלקא דעתך משמשין - מזכירין אותן לשבח?! אין הכי נמי! דאגב דאיכא אונס שינה, מגניא באפיה! ובודקין מטותיהן במילא פרהבא -- מסייע ליה לשמואל, דאמר **שמואל**: אין בודקין את המטה אלא בפקולין או בצמר נקי ורך. אמר **רב**: היינו דכי הואי התם בערבי שבתות, הוו אמרי: "מאן בעי פקולי בנהמא?" , ולא ידענא מאי קאמרי

אמר **רבא**: הני שחקי דכיתנא, מעלי לבדיקה {איני! והא תנא **דבי מנשה**: אין בודקין את המטה, לא בעד אדום, ולא בעד שחור, ולא בפשתן, אלא בפקולין או בצמר נקי ורך?!} **אימא**: הא בכיתנא, הא במאני דכיתנא! **אימא**: הא והא במאני דכיתנא - הא בחדתי, הא בשחקי!

נוהגין טומאה וטהרה בשלגין -- תנן התם: שלג אינו לא אוכל ולא משקה - חישב עליו לאכילה, אינו מטמא טומאת אוכלין; למשקה, מטמא טומאת משקין. נטמא מקצתו, לא נטמא כולו; נטהר מקצתו, נטהר כולו {הא גופא קשיא! אמרת: נטמא מקצתו, לא נטמא כולו - והדר תני: נטהר מקצתו, נטהר כולו - למימרא דנטמא כולו?!} אמר **אביי**: כגון שהעבירו על אויר תנור, דהתורה

מחברת נדה - ב

העידה על כלי חרס (יז,ב) אפילו מלא חרדל!

משנה: משל משלו חכמים באשה: החדר והפרוזדור והעלייה. דם החדר טמא; דם העלייה טהור; נמצא בפרוזדור, ספקו טמא, לפי שחזקתו מן המקור

גמרא: רמי בר שמואל ורב יצחק בריה דרב יהודה תנו נדה בי רב הונא. אשכחינהו **רבה בר רב הונא** דיתבי וקאמרי: החדר מבפנים, והפרוזדור מבחוץ, ועלייה בנויה על שתיהן. ולול פתוח בין עלייה לפרוזדור. נמצא מן הלול ולפנים, ספקו טמא; מן הלול ולחוץ, ספקו טהור. אתא ואמר ליה לאבוה: זי"ס"ספקו טמא" אמרת לן מר?! - והא אנן: "שחזקתו מן המקור" תנן?! אמר ליה: אנא, הכי קאמינא: מן הלול ולפנים, ודאי טמא; מן הלול ולחוץ, ספקו טמא

{אמר **אביי**: מאי שנא מן הלול ולחוץ, דספקו טמא? דדלמא שחתה, ומחדר אתא - מן הלול ולפנים נמי, אימא: אזדקרה, ומעלייה אתא?! ~אלא אמר **אביי**: אי בתר חששא אזלת, אידי ואידי ספק הוא - ואי בתר חזקה אזלת, מן הלול ולפנים ודאי טמא, מן הלול ולחוץ ודאי טהור!

תני **רבי חייא**: דם הנמצא בפרוזדור, חייבין עליו על ביאת מקדש, ושורפין עליו את התרומה. **ורב קטינא** אמר: אין חייבין עליו על ביאת מקדש, ואין שורפין עליו את התרומה. להך לישנא דאמר אביי: אי בתר חששא אזלת - מסייע ליה לרב קטינא, ופליגא דרבי חייא; להך לישנא דאמרת: אי בתר חזקה אזלת - מסייע ליה לרבי חייא (**יח,א**) ופליגא דרב קטינא. לרב הונא לא פליגי - כאן מן הלול ולפנים, כאן מן הלול ולחוץ - אלא לרמי בר שמואל ולרב יצחק בריה דרב יהודה, דאמרי: מן הלול ולחוץ ספקו טהור, מן הלול ולפנים ספקו טמא - הני, במאי מתוקמא? מן הלול ולפנים! - לימא: פליגא דרבי חייא! כלא קשיא - כאן כשנמצא בקרקע פרוזדור, וכאן שנמצא בגג פרוזדור!

אמר **רבי יוחנן**: בשלשה מקומות הלכו בו חכמים אחר הרוב, ועשאום כודאי: מקור, שליא, חתיכה: מקור, הא דאמרן שליא - דתנן: שליא בבית, הבית טמא - ולא שהשליא ולד, אלא שאין שליא בלא ולד. **ר' שמעון** אומר: נמוק הולד עד שלא יצא חתיכה - דתנן: המפלת יד חתוכה ורגל חתוכה - אמו טמאה לידה, ואין חוששין שמא מגוף אטום באת

מחברת נדה - ב

{ותו ליכא?! והאיכא תשע חנויות! דתניא: תשע חנויות, כולן מוכרות בשר שחוטה, ואחת מוכרת בשר נבלה. ולקח מאחת מהן ואינו יודע מאיזה מהן לקח, ספקו אסור; ובנמצא, הלך אחר הרוב!} <טומאה קאמרינן - איסור לא קאמרינן!

{והאיכא תשע צפרדעין ושרץ אחד ביניהם, ונגע באחד מהן ואינו יודע באיזה מהן נגע - ברשות היחיד ספקו טמא; ברשות הרבים ספקו טהור; ובנמצא, הלך אחר הרוב!} <טומאה דאשה קאמרינן - טומאה בעלמא, לא קאמרינן!

{והאיכא הא דאמר **רבי יהושע בן לוי**: עברה בנהר (**יחב**) והפילה, מביאה קרבן ונאכל - הלך אחר רוב נשים, ורוב נשים ולד מעליא ילדן?!} <מתניתין קאמרינן - שמעתתא לא קאמרינן!

{והא כי אתא **רבין** אמר: מתיב **רבי יוסי בר רבי חנינא** טועה, ולא ידענא מאי תיובתיה ~ מאי? לאו לא תיובתא אלא סייעתא?!} <לא! דלמא לא תיובתא ולא סייעתא!

ג; למעוטי מאי? ^ אילימא למעוטי רובא דאיכא חזקה בהדיה, דלא שרפינן עליה את התרומה - והא אמרה ר' יוחנן חדא זימנא! דתנן: תינוק הנמצא בצד העיסה, ובצק בידו - **רבי מאיר** מטהר ו**חכמים** מטמאין, שדרכו של תינוק לטפח ~ ואמרינן: מאי טעמא דר' מאיר? קסבר: רוב תינוקות מטפחין, ומיעוט אין מטפחין, ועיסה זו בחזקת טהורה עומדת - סמוך מיעוטא לחזקה, ואיתרע ליה רובא % ורובנן: מיעוטא כמאן דליתיה דמי - ורובא וחזקה, רובא עדיף! ~ ואמר **ריש לקיש** משום **רבי אושעיא**: זו היא חזקה ששורפין עליה את התרומה! ו**רבי יוחנן** אמר: אין זו חזקה ששורפין עליה את התרומה!

<אלא למעוטי רובא דרבי יהודה! דתנן: המפלת חתיכה, אם יש עמה דם, טמאה - ואם לאו, טהורה. **רבי יהודה** אומר: בין כך ובין כך טמאה ~ ואמר **רב יהודה** אמר **שמואל**: לא טימא רבי יהודה אלא בחתיכה של ארבע מיני דמים - אבל שאר מיני דמים, טהורה. ו**רבי יוחנן** אמר: של ארבע מיני דמים, דברי הכל טמאה - ושל שאר דמים, דברי הכל טהורה - לא נחלקו אלא כשהפילה (**יטא**) ואינה יודעת מה הפילה - רבי יהודה סבר: זיל בתר רוב חתיכות, ורוב חתיכות של ארבע מיני דמים הויין. ורבנן סברי: "זיל בתר רוב חתיכות" לא אמרינן!

משנה: חמשה דמים טמאים באשה: האדום, והשחור, וכקרן כרכום, וכמימי אדמה, וכמזוג. **בית שמאי** אומרים: אף כמימי

תלתן וכמימי בשר צלי. **ובית הלל** מטהרים. הירוק - **עקביא בן מהללאל** מטמא **וחכמים** מטהרין. אמר **רבי מאיר**: אם אינו מטמא משום כתם, מטמא משום משקה! **רבי יוסי** אומר: לא כך ולא כך איזהו אדום? כדס המכה; שחור? כחרת - עמוק מכן, טמא; דיהה מכן - טהור; וכקרן כרכום - כברור שבו; וכמימי אדמה מבקעת בית כרם ומיצף מים; וכמזוג שני חלקים מים ואחד יין, מן היין השרוני

גמרא: מנלן דאיכא דם טהור באשה? דלמא כל דם דאתי מינה טמא? <אמר **רבי חמא בר יוסף** אמר **רבי אושעיא**: אמר קרא: (דברים יז) "כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם" - בין דם טהור לדם טמא!

{אלא מעתה: "בין נגע לנגע" הכי נמי: בין נגע טמא לנגע טהור! ~וכי תימא: הכי נמי - נגע טהור מי איכא?! ~וכי תימא: (ויקרא יג) "כולו הפך לבן טהור הוא" - ההוא "בוהק" מקרי! ~אלא בין נגעי אדם לנגעי בתים ולנגעי בגדים, וכולן טמאין - הכא נמי, בין דם נדה לדם זיבה, וכולן טמאין!?

כאחי מאי?! בשלמא התם, איכא לאפלוגי בנגעי אדם, ובפלוגתא דרבי יהושע ורבנן, דתנן: אם בהרת קודם לשער לבן, טמא; ואם שער לבן קודם לבהרת, טהור. ספק טמא. **ורבי יהושע** אומר: כהה! ואמר **רבה**: כהה וטהור!

בנגעי בתים - כי הא פלוגתא דר' אלעזר בן ר' שמעון ורבנן, דתנן: **ר' אלעזר בן ר' שמעון** אומר: לעולם אין הבית טמא עד שיראה כשני גריסין, על שני אבנים, בשני כותלים, בקרן זוית. ארכו כשני גריסין ורחבו כגריס גמאי טעמא דר' אלעזר בן ר' שמעון? - כתיב: (ויקרא יד) "קיר", וכתוב: "קירות" - איזהו קיר שהוא כשני קירות? הוי אומר: זה קרן זוית!

בנגעי בגדים - בפלוגתא דר' יונתן בן אבטולמוס ורבנן, דתניא: **ר' יונתן בן אבטולמוס** אומר: מנין לפריחת בגדים שהיא טהורה? נאמר: (ויקרא יג) "קרחת" ו"גבחת" בבגדים, ונאמר "קרחת" ו"גבחת" באדם - מה להלן, פרח בכולו טהור - אף כאן נמי, פרח בכולו טהור!

~אלא הכא, אי דם טהור ליכא, במאי פליגי!?

גוממאי דהני טהורין והני טמאין? <אמר **רבי אבהו**: דאמר קרא: (מלכים ב ג) "ויראו מואב את המים אדומים כדם" - למימרא

מחברת נדה - ב

דדם אדום הוא

{אימא: אדום, ותו לא?! <אמר ר' אבהו: אמר קרא: (ויקרא יב)
"דמיה ... דמיה" - הרי כאן ארבעה!

{והא אנן חמשה תנן?! <אמר רבי חנינא: שחור, אדום הוא, אלא
שלקה! ~תניא נמי הכי: שחור - כחרת. עמוק מכן, טמא. דיהה,
אפילו ככחול, טהור

ושחור זה, לא מתחלתו הוא משחיר, אלא כשנעקר הוא משחיר.
משל לדם מכה - לכשנעקר הוא משחיר

בית שמאי אומרים: אף כמימי תלתן וכמימי בשר צלי -- {ולית
להו לבית שמאי "דמיה" - "דמיה" - הרי כאן ארבעה"?!
<איבעית, אימא: לית להו, <אויבעית אימא: אית להו - מי לא
אמר ר' חנינא: שחור אדום הוא, אלא שלקה - הכא נמי, מלקא
הוא דלקי!

ובית הלל מטהרים -- {היינו תנא קמא?! <איכא בינייהו (יט,ב)
לתלות!

הירוק - **עקביא בן מהללאל** מטמא -- {ולית ליה לעקביא "דמיה"
- "דמיה" - הרי כאן ארבעה"?! <איבעית, אימא: לית ליה,
<אויבעית, אימא: אית ליה - מי לא אמר ר' חנינא: שחור אדום
הוא, אלא שלקה - הכא נמי, מלקא הוא דלקי!

וחכמים מטהרין -- {היינו תנא קמא?! <איכא בינייהו: לתלות!

אמר **רבי מאיר**: אם אינו מטמא משום כתם, מטמא משום משקה!
-- אמר ר' יוחנן: ירד ר' מאיר לשיטת עקביא בן מהללאל, וטימא.
והכי קאמר להו לרבנן: נהי דהיכא דקא משכחת כתם ירוק
אמנא, לא מטמאיתו - היכא, דקחזיא דם ירוק מגופה, תטמא!?

{אי הכי, "אם אינו מטמא משום כתם מטמא משום משקה" -
"משום רואה" מבעיא ליה?! ~אלא הכי קאמר להו: נהי, היכא
דקא חזיא דם ירוק מעיקרא, לא מטמאיתו - היכא דחזיא דם
אדום והדר חזיא דם ירוק, תטמא, מידי דהוה אמשקה זב וזבה!?
%ורבנן: דומיא דרוק - מה רוק, שמתעגל ויוצא - אף כל שמתעגל
ויוצא - לאפוקי האי, דאין מתעגל ויוצא!

מחברת נדה - ב

{אי הכי, שפיר קאמרי ליה רבנן לר' מאיר?! ~אלא הכי קאמר להו: להוי כמשקה להכשיר את הזרעים?! %ורבנן: בעי (במדבר כג) "דם חללים" וליכא!

{אי הכי, שפיר קאמרי ליה רבנן לר' מאיר?! ~אלא הכי קאמר להו: אלפוח בגזירה שוה: כתיב הכא: (שיר השירים ד) "שלחיד פרדס רמונים", וכתיב התם: (איוב ה) "ושולח מיס על פני חוצות" %ורבנן: אדם דן קל וחומר מעצמו, ואין אדם דן גזירה שוה מעצמו!

רבי יוסי אומר: לא כך ולא כך -- {היינו תנא קאמר! אהא קמשמע לן: מאן תנא קמא? רבי יוסי! וכל האומר דבר בשם אומר, מביא גאולה לעולם!

איזהו אדום? כדס המכה! -- {מאי כדס המכה? אמר **רב יהודה** אמר **שמואל**: כדס שור שחוט! {ולימא: "כדס שחיטה"? אי אמר "כדס שחיטה", הוה אמינא: ככולה שחיטה - קמשמע לן: כדס המכה - כתחילת הכאה של סכין!

<<**עולא** אמר: כדס צפור חיה {איבעיא להו: "חיה" לאפוקי שחוט, או דלמא לאפוקי כחוש? - תיקו!

<<<**עירי** אמר **רבי חנינא**: כדס מאכולת של ראש {מיתבי: הרגה מאכולת, הרי זה תולה בה ~מאי? לאו דכוליה גופה?! <לא! דראשה!

<<<<**אמי ורדינאה** אמר **ר' אבהו**: כדס אצבע קטנה של יד, שנגפה וחיייתה, וחזרה ונגפה. ולא של כל אדם, אלא של בחור שלא נשא אשה. ועד כמה? עד בן עשרים! {מיתבי: תולה בבנה ובעלה - בשלמא בבנה, משכחת לה - אלא בעלה, היכי משכחת לה?! <אמר **ר' נחמן בר יצחק**: כגון שנכנסה לחופה ולא נבעלה!

<<<<<**ר' נחמן** אמר: כדס הקזה

{מיתבי: מעשה, ותלה **ר' מאיר (כא)** בקילור, ו**רבי** תלה בשרף שקמה ~מאי? לאו אדום?! <לא! אשאר דמים!

אמימר ומר **זוטרא** ו**רב אשי** הוו יתבי קמיה אומנא. שקלי ליה קרנא קמייתא לאמימר. חזייה. אמר להו: אדום דתנן, כי האי! שקלי ליה אחריתי. אמר להו: אשתני! אמר **רב אשי**: כגון אנא,

מחברת נדה - ב

דלא ידענא בין האי להאי, לא מבעי לי למחזי דמא!

שחור - כחרת. עמוק מכן, טמא; דיהה מכן, טהור -- אמר **רבה בר רב הונא**: חרת שאמרו, דיו. תניא נמי הכי: שחור כחרת, ושחור שאמרו, דיו {ולימא "דיו"?! אי אמר "דיו", הוה אמינא: כי פכחותא דדיותא - קמשמע לן: כי חרותא דדיותא!

איבעיא להו: בלחה או ביבשתא? אתא שמע: **דרבי אמי** פלי קורטא דדיותא, ובדיק בה

אמר **רב יהודה** אמר **שמואל**: כקיר, כדיו, וכענב - טמאה. וזוהי ששנינו: עמוק מכן, טמאה. אמר **רבי אלעזר**: כזית, כזפת, וכעורב - טהור. וזוהי ששנינו: דיהה מכן, טהור ***

עולא אמר: כלבושא סיואה. **עולא** אקלע לפומבדיתא. חזייה לההוא טייעא דלבוש לבושא אוכמא. אמר להו: "שחור" דתנן, כי האי! מרטו מיניה פורתא פורתא. יהבו ביה ארבע מאה זוזי

רבי יוחנן אמר: אלו כלים האולירין, הבאים ממדינת הים {למימרא דאוכמי נינהו?! והאמר להו **רבי ינאי** לבניו: "בני! אל תקברוני, לא בכלים שחורים, ולא בכלים לבנים! - שחורים, שמא אזכה ואהיה כאבל בין החתנים; לבנים, שמא לא אזכה ואהיה כחתן בין האבלים. אלא בכלים האולירין, הבאים ממדינת הים" - אלמא, לאו אוכמי נינהו! אלא קשיא - הא בגלימא, הא בפתורא!

אמר **רב יהודה** אמר **שמואל**: וכולם אין בודקין אלא על גבי מטלית לבנה. אמר **רב יצחק בר אבודימי**: ושחור על גבי אדום. אמר **רב ירמיה מדפתי**: ולא פליגי - הא בשחור, הא בשאר דמים! {מתקיף לה **רב אשי**: אי הכי, לימא שמואל: "חוץ משחור"!} ~אלא אמר **רב אשי**: בשחור גופיה קמיפלגי!

אמר **עולא**: כולן, עמוק מכן טמא; דיהה מכן, טהור, כשחור - ואלא מאי שנא שחור, דנקט? - סלקא דעתך אמינא: הואיל ואמר **רבי חנינא**: "שחור, אדום הוא, אלא שלקה", הילכך אפילו דיהה מכן נמי, ליטמא - קמשמע לן!

רבי אמי בר אבא אמר: וכולן, עמוק מכן טמא; דיהה מכן, נמי טמא, חוץ משחור. אלא מאי אהני שיעוריה דרבנן? - לאפוקי דיהה דדיהה!

מחברת נדה - ב

ואיכא דאמרי: **רמי בר אבא** אמר: וכולן, עמוק מכן, טהור; דיהה מכן, טהור - חוץ משחור. ולהכי מהני שיעוריה דרבנן
בר קפרא אמר: וכולן, עמוק מכן, טמא; דיהה מכן, טהור - חוץ ממזג, שעמוק מכן, טהור; דיהה מכן, טהור. **בר קפרא** אדיהו ליה, ודכי; אעמיקו ליה, ודכי. אמר **רבי חנינא**: כמה נפיש גברא, דלביה כמשמעתיה!

וכקרון כרכום -- תנא: לח ולא יבש. תני חדא: כתחתון ולא כעליון. ותניא אידך: כעליון ולא כתחתון. ותניא אידך: כעליון, וכל שכן כתחתון. ותניא אידך: כתחתון, וכל שכן כעליון. אמר **אביי**: תלתא דרי ותלתא טרפן הויין - נקוט דרא מציעאה וטרפא מציעתא בידך. כי אתו לקמיה **דרבי אבהו**, אמר להו: בגושיהו שנינו!

וכמימי אדמה מבקעת בית כרם ומיצף מים -- תנו רבנן: כמימי אדמה - מביא אדמה שמנה מבקעת בית כרם, ומציף עליה מים, דברי **רבי מאיר**. **רבי עקיבא** אומר: מבקעת יודפת. **רבי יוסי** אומר: מבקעת סכני. **רבי שמעון** אומר: אף מבקעת גנוסר וכיוצא בהן תניא אידך: וכמימי אדמה: מביא אדמה שמנה מבקעת בית כרם, ומציף עליה מים כקליפת השום, ואין שיעור למים, משום דאין שיעור לעפר. ואין בודקין אותן צלולין אלא עכורין. צללו, חוזר ועוכרן. וכשהוא עוכרן, אין עוכרן ביד אלא בכלי
;איבעיא להו: אין עוכרין אותן ביד אלא בכלי - דלא לרמיה בידיה ולעכרינהו - אבל במנא, כי עכר ליה בידיה, שפיר דמי? או דלמא דלא לעכרינהו בידיה אלא במנא? אתא שמע: כשהוא בודקן, אין בודקן אלא בכוס. ועדיין תבעי לך: בדיקה בכוס - עכירה במאי? - תיקו!

כי אתו לקמיה **דרבה בר אבהו**, אמר להו: במקומה שנינו!

רבי חנינא פלי קורטא דגרגשתא ובדיק ביה. לייט עליה **רבי ישמעאל ברבי יוסי** באסכרה - (**כב**) **רבי חנינא** הוא דחכים - כולי עלמא, לאו חכימי!

הכי אמר **רבי יוחנן**: חכמתא דרבי חנינא גרמא לי דלא אחזי דמא! - מטמינא, מטהר! מטהרנא, מטמא!

אמר **רבי אלעזר**: ענוותנותא דרבי חנינא גרמא לי דחזאי דמא! -

מחברת נדה - ב

ומה רבי חנינא, דענותן הוא, מחית נפשיה לספק וחזי - אנא לא אחזי?! ***

אמר **רבי זירא**: טבעא דבבל גרמא לי דלא חזאי דמא! דאמינא: בטבעא לא ידענא - בדמא ידענא?! {למימרא דבטבעא תליא מלתא?! והא רבה הוא, דידע בטבעא, ולא ידע בדמא! <"כל שכן" קאמר! ומה רבה, דידע בטבעא, לא חזא דמא - ואנא אחזי!}

עולא אקלע לפומבדיתא. אייתו לקמיה דמא ולא חזא. אמר: ומה רבי אלעזר, דמרא דארעא דישראל הוה, כי מקלע לאתרא דרב יהודה לא חזי דמא - אנא אחזי!}

וואמאי קרו ליה "מרא דארעא דישראל"? דההיא אתתא, דאייתא דמא לקמיה דרבי אלעזר. הוה יתיב רבי אמי קמיה. ארחיה. אמר לה: "האי דם חימוד הוא!". בתר דנפקה, אטפל לה רבי אמי. אמרה ליה: בעלי היה בדרך, וחמדתי! קרי עליה: (תהילים כה) "סוד ה' ליראיו"

אפרא הורמיז, אמיה דשבור מלכא, שדרה דמא לקמיה **דרבא**. הוה יתיב **רב עובדיה** קמיה. ארחיה. אמר לה: "האי דם חימוד הוא!" אמרה ליה לבריה: "תא חזי כמה חכימי יהודאי!" אמר לה: "דלמא כסומא בארובה!". הדר שדרה ליה שתין מיני דמא, וכולהו אמרינהו. ההוא בתרא דם כנים הוה, ולא ידע. אסתיע מילתא, ושדר לה סריקותא דמקטלא כלמי. אמרה: "יהודאי בתווי דלבא יתביתו!"

אמר **רב יהודה**: מרישא הוה חזינא דמא. כיון דאמרה לי אמיה דיצחק ברי: "האי טיפתא קמייתא, לא מייתנין לה קמייהו דרבנן, משום דזהימא", לא חזינא. בין טמאה לטהורה ודאי חזינא

ילתא אייתא דמא לקמיה **דרבה בר בר חנה**, וטמי לה. הדר אייתא לקמיה **דרב יצחק בריה דרב יהודה**, ודכי לה

{והיכי עביד הכי?! והתניא: חכם שטימא, אין חברו רשאי לטהר; אסר, אין חברו רשאי להתיר?! <מעיקרא טמויי הוה מטמי לה. כיון דאמרה ליה דכל יומא הוה מדכי לי כי האי גונא, והאי דנא הוא דחש בעיניה, דכי לה! {ומי מהימני?! <איין! ~והתניא: נאמנת אשה לומר: "כזה ראיתי ואבדתי"

{איבעיא להו: "כזה טיהר איש פלוני חכם", מהו?

{תא שמע: נאמנת אשה לומר: "כזה ראיתי ואבדתי"?! <שאני התם, דליתיה לקמה!

{תא שמע: דילתא אייתא דמא לקמיה **דרבה בר בר חנה** וטמי לה.

מחברת נדה - ב

לקמיה **דרב יצחק בריה דרב יהודה** ודכי לה # {והיכי עביד הכי?
והתניא: חכם שטימא, אין חבירו רשאי לטהר; אסר, אין חבירו
רשאי להתיר!?! אומרין: טמויי הוה מטמי לה - כיון דאמרה ליה
דכל יומא מדכי לה כי האי גונא, והאי דנא הוא דחש בעיניה, הדר
דכי לה # - אלמא מהימנא לה! ארב יצחק בר יהודה, אגמריה
סמך! ***

רבי ראה דם בלילה וטימא. ראה ביום וטיהר. המתין שעה אחת,
חזר וטימא. אמר: אוי לי! שמא טעיתי!

;"שמא טעיתי"?! ודאי טעה! דתניא: לא יאמר חכם: אילו היה לח,
היה ודאי טמא. אלא אמר: אין לו לדיין אלא מה שעניו רואות!?
אמריקרא, אחזקיה בטמא. כיון דחזא לצפרא דאשתני, אמר: ודאי
טהור הוה, ובלילה הוא דלא אתחזי שפיר! כיון דחזא דהדר
אשתני, אמר: האי טמא הוא, ומפכח הוא דקא מפכח ואזיל!

רבי בדיק לאור הנר. **רבי ישמעאל ברבי יוסף** בדיק ביום המעונן
ביני עמודי. אמר **רב אמי בר שמואל**: וכולן אין בודקין אותן אלא
בין חמה לצל. **רב נחמן** אמר **רבה בר אבנה**: בחמה, ובצל ידו

וכמזוג שני חלקים מים ואחד יין, מן היין השרוני -- תנא: **(כא,א)**
השרוני נידון ככרמלי חי ולא מזוג, חדש ולא ישן

אמר **רב יצחק בר אבודימי**: וכולן אין בודקין אותן אלא בכוס
טבריא פשוט? מאי טעמא? אמר **אביי**: של כל העולם כולו,
מחזיק לוג, עושין אותו ממנה; שני לוגין, עושין אותו ממאתים -
כוס טבריא פשוט, אפילו מחזיק שני לוגין, עושין אותו ממנה,
ואידי דקליש, ידיע ביה טפי!